

Słowo od Redaktor Naczelnej

Szanowne Czytelniczki, Szanowni Czytelnicy

Media w przestrzeni społecznej. Zmiany – problemy – wyzwania to kolejny z ważnych i aktualnych tematów pedagogiki społecznej. Już w połowie XX wieku przedstawiciele nauk społecznych i humanistycznych przestrzegali przed złożonością świata współczesnego i wyzwaniami, jakie ze sobą niesie. Dynamiczny rozwój społeczeństwa, dostęp do nowoczesnych urządzeń, w tym Internetu, oraz zjawiska globalne kreują kształt społeczeństwa, życie codzienne człowieka, jego rodziny oraz indywidualne rozumienie świata. Nadszedł czas mediów cyfrowych i przestrzeni wirtualnej, w dobie których rodzą się i wychowują kolejne młode pokolenia. Rola jednostki w tym świecie przeobraziła się z biernego odbiorcy na aktywnego uczestnika i twórcę. Wszystko to powoduje zmiany o charakterze kulturowym, społecznym, a zwłaszcza komunikacyjnym. Pomimo wielu różnych tez wynikających z dociekań teoretycznych i badawczych ma miejsce ogólna zgoda uczonych co do silnej i postępującej mediatyzacji współczesnej rzeczywistości społecznej¹. Warto przypomnieć rozumienie tego terminu przez duńskiego badacza Stiga Hjarvarda, który traktuje ją jako „dwustronny proces zaawansowanej w wysokim stopniu nowoczesności, w którym media – z jednej strony wyłaniają się jako niezależna instytucja, z własną logiką, do której pozostałe instytucje społeczne muszą się dostosować. Z drugiej strony, media jednocześnie stają się integralną częścią innych instytucji, takich jak: polityka, praca, rodzina i religia, gdyż coraz więcej z tych instytucjonalnych działań jest wykonywanych poprzez interaktywne i elektroniczne media”². Wspomniany przeze mnie autor uważa, że współczesny człowiek i nowoczesne media funkcjonują razem w sposób nierozzerwalny

¹ M. Gałaś, *Naturalne środowisko*, „Refleksje” 2021, (4), temat numeru: Media w edukacji, s. 27.

² Za: J. Zimmer, P. Bleckmann, B. Pemberger, *Technikfolgenabschätzung bei „Digitaler Bildung”*, [w:] P. Bleckmann, R. Lankau (red.), *Digitale Medien und Unterricht*, Weinheim–Basel 2019., s. 14.

niemal we wszystkich dziedzinach ludzkiego życia. Stopień i zakres tego współwystępowania stale się zwiększa, a jego brak może powodować marginalizację i różne formy wykluczenia jednostek i grup społecznych, które według Manuela Castellsa mają do mediów ograniczony dostęp lub nie potrafią z nich korzystać³. Włoski semiotyk, estetyk i pisarz Umberto Eco już dawno przestrzegał w swoich dziełach, że mass media niszczą w człowieku religijną duchowość⁴. Dąży się bowiem do odrzucenia tego, co nadprzyrodzone i nadzwyczajne. Media towarzyszące codziennie człowiekowi powodują różnorodne – pozytywne i negatywne – konsekwencje. By aktywnie i skutecznie funkcjonować w zmediatyzowanym świecie i dobrze wykorzystywać szanse stwarzane przez media, człowiek potrzebuje nowych umiejętności. A zatem pedagogika społeczna, a z nią edukacja medialna, na których dziś spoczywa olbrzymia odpowiedzialność, nabiera dużego znaczenia, ponieważ wszystko wskazuje na to, że media w ciągu najbliższych lat w dużym stopniu zrewolucjonizują świat i edukację.

Dobłą sposobnością pogłębienia wiedzy na ten temat może stać się lektura artykułów zamieszczonych w kolejnym – już ósmym – wydaniu naszego czasopisma „Pedagogika Społeczna Nova”, do której zachęcam Państwa serdecznie.

Katarzyna Segiet, Redaktor Naczelna

³ *Ibidem*, s. 17.

⁴ Zob. U. Eco, *Semiologia życia codziennego*, przeł. J. Ugniewska, P. Salwa, Warszawa 1999.